

Rubno kršćanstvo u srcu svijeta

Ivan Šarčević

Kroz četiri godine (2001.-2004.) Željko Mardešić pisao je u mjesečniku *Svjetlo riječi* komentare za kolumnu *Oltar i tribina*, koji su sabrani u knjigu *Odgovornost kršćana za svijet*. Pravnik po profesiji, sociolog religije po vokaciji, angažirani kršćanin po odluci, ovaj otočanin s Visa koji živi u Splitu, već desetljećima prati, sudjeluje i komentira odnose kršćanstva i suvremenoga svijeta. Zahvaćen Evandeljem u njegovu obnovljenu izdanju na Drugome vatikanskom saboru, još u vremenu isključivoga komunizma Mardešić zagovara dijalog s marksistima. Za njega ateizam i sve što u prvi mah djeluje protivno ili čak neprijateljsko prema religiji nije tek puka negacija vjere nego i mogućnost njezina čišćenja i povratka izvornom Evandelju, jedinstvena prigoda za postajanje boljim čovjekom i kršćaninom.

Među hrvatskim katolicima nitko s toliko uvjerenja, nitko s toliko budnosti nije vjeran i dosljedan saborskom duhu dijaloga, otvorenosti Evandelja svim ljudima i odgovornosti kršćanina za svijet. Ako je Bog izabrao put čovjeka, vremenski i geografski uvjetovana čovjeka, onda i ljudska nastojanja i djela, bila ona religiozno ili bilo kako drukčije motivirana, trebaju imati isti put. Vjerničko iskustvo da je *čovjek put do Boga* stoji u podnožju svih Mardešićevih razmišljanja, govorio on o povijesti i razvoju religija, njihovim sličnostima i razlikama, o novim religijskim pokretima, govorio o kršćanstvu i Crkvi, o svetom u suvremenoj kulturi ili pak o demokraciji, sekularizaciji, globalizaciji.

Teme koje obrađuje u 44 članka tiču se aktualne situacije u Crkvi i društvu, posebice u Hrvatskoj i BiH poslije zadnjega rata, te temeljnih tendencija suvremenoga svijeta i njihova odnosa prema religiji, kršćanstvu i Katoličkoj Crkvi. Vrijeme je to *mimodopskog rata*, nastavka mržnje i sukoba, ne više oružjem i protiv vanjskog neprijatelja, nego riječima protiv *svojih, unutarnjih* neprijatelja. U izbrušenim rečenicama, gotovo delikatno, Mardešić se kloni dociranja i paušalnih osuda, ali ne skriva razočaranje nad nezrelošću Crkve i kršćana, koji su se nakon *pobjede* nad komunizmom uljuljali, postali trijumfalistički arogantni, ne podnose kritiku, ponašaju se nedužno ili licemjerno šute nad zlom i nepravdom.

Nakon pada Berlinskoga zida proročki jasno detektira podizanje bezbroja novih zidova: povratak na bojovni, predmoderni, feudalni, pretkoncilski katolicizam koji se udružuje s koristoljubivim politikantstvom, fanatiziranim »obraćenim komunistima«, ideolozima koji siju mržnju, strah i beznađe, koji radikaliziranim ideologijama ili »dobrim« religioznim teorijama skrivaju lošu stvarnost, trgovcima koji kao »hijene na zgarištu dijele plijen oduzet siromasima«. Odlučno razotkriva zloporabu i iznevjeru religije i kršćanstva ako je »previše Boga u zaraćenom svijetu«, ako se Bogom opravdava vlastito zlo, ako se proizvode neprijatelji, »svjetska urota«, ako se prešućuje i zataškava vlastito zlo, ako Crkva želi pobjedu, a ne spašavanje svijeta, ako se služi svjetovnom moći, ako postoji hinjeno prijateljstvo Crkvi. Zato je i razumljivo da se Mardešić kadšto želi naći među neprijateljima Crkve kada vidi tko je sve brani.

Mardešić je već desetljećima prilično osamljen i neprihvaćen, zbog jednostavna razloga jer ga se ne može svrstati. Ne odgovara ni crkvenom ni društvenom dominantnom *manihejskom mentalitetu* podjele na zle i dobre, jer uporno zagovara dijalog i nastoji biti mirotvorac. Za jedne je previše religiozan i katolik, drugima malo katolik i Hrvat, malo spominje Boga, prijateljuje i surađuje sa sumnjivcima. Dok govori o lošem, dovoljno ne mrzi druge, nije bojovan, ne svaljuje svu krivnju na druge, čak poziva da, *kad drugi griješe, treba se sjetiti svojih grijeha*, ili kad govori o dobru, ne dodvorava se niti laska moćnicima.

Evandeosko kršćanstvo koje Mardešić neumorno zagovara jest rubno i skromno kršćanstvo, ali u srcu svijeta, Božjega ljubljenog, a ne prezrenog svijeta. To je koncilsko kršćanstvo malih zajednica, Isusovih učenika i prijatelja koji ne samo kritički opominju nego i prijateljski nude utjehu, dijalog i nadu... Zato iz stranice u stranicu Mardešić slijedi metodologiju Evanđelja koju ovako uobličuje: *upoznati svijet, pomiriti se sa svijetom, oprostiti svijetu i ljubiti svijet. Što je u svijetu veće zlo, to kršćani moraju biti bolji*, to je njihova odgovornost za svijet veća. Budemo li izmišljali ili se bavili samo neprijateljima, izgubit ćemo i istinske prijatelje.*

* Donosimo uz odobrenje autora, urednika časopisa *Svjetlo riječi*, ovaj predgovor knjizi Željka Mardešića *Odgovornost kršćana za svijet*, objavljenog u istoimenoj knjižnici (Sarajevo, 2005.).